

Магістр 2 курсу

факультету обліку і аудиту ХНЕУ

СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ТА БУХГАЛТЕРСЬКА ЗВІТНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТИ РЕВІЗІЇ

Анотація. Розглянуто та обґрунтовано такі об'єкти ревізії, як стан бухгалтерського обліку та бухгалтерська звітність. Запропоновано систему показників, які необхідно перевіряти під час ревізії стану бухгалтерського обліку.

Аннотация. Рассмотрены и обоснованы такие объекты ревизии, как состояние бухгалтерского учета и бухгалтерская отчетность. Предложено систему показателей, которые необходимо проверить во время ревизии состояния бухгалтерского учета.

Annotation. Such objects of audit as accounting state and accounting reporting are considered and proved. The system of indicators which are to be checked while auditing the state of accounting is offered.

Ключові слова: ревізія, бухгалтерська звітність.

Існує значна кількість видів державного фінансового контролю, але ревізія залишається однією з основних форм перевірки діяльності підприємства. Контрольно-ревізійна робота відіграє важливу роль у господарському механізмі управління економікою, оскільки координує і погоджує ряд однорідних процесів, виконання яких здійснюється колективом працівників. Правильне визначення об'єктів ревізії дозволить максимально ефективно досягати цілей, а саме: економічного використання коштів та збереження державного майна. На основі фінансової звітності приймається велика кількість управлінських рішень і допущені помилки при її зіставленні можуть мати значні економічні наслідки. Тому дослідження основних моментів проведення ревізії є актуальним і потребує постійного вдосконалення.

Серед фахівців, що досліджували питання проведення ревізій на підприємствах, слід зазначити: Дікань Л. В. [1], Білуху М. Т., Бутинця Ф. Ф. [2], Виговську Н. Г. [2], Кужельного М. М., Мурашко В. М. [3], Усач Б. Ф. [4].

Мета даного дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні таких об'єктів ревізії, як система бухгалтерського обліку та бухгалтерська звітність підприємства.

Основними завданнями для її реалізації є: визначення таких понять, як ревізія та бухгалтерська звітність, формування системи показників, які характеризують такий об'єкт ревізії, як стан бухгалтерського обліку та бухгалтерська звітність.

Ревізію слід розуміти як систему контрольних процедур, що здійснюються спеціальним ревізійним апаратом, який за певний період часу перевіряє виробничу і фінансово-господарську діяльність підприємств

з точки зору доцільності та економічної ефективності, достовірності і законності здійснених господарських операцій, забезпечення збереження засобів виробництва і предметів праці [5].

Згідно з П(с)БУ № 1 бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [5].

До складу бухгалтерської звітності включають:

баланс;

звіт про фінансові результати;

звіт про рух грошових коштів;

звіт про власний капітал;

примітки до фінансової звітності.

На думку автора, в сучасних умовах цей перелік є неповним, оскільки на основі бухгалтерського обліку, крім фінансової звітності складається додатково статистична звітність, документи управлінського та внутрішньогосподарського обліку, які відіграють не менш важливе значення в успішній діяльності підприємства (організації).

Аналіз фахової літератури показав, що більшість авторів не виділяють такий об'єкт ревізії, як стан бухгалтерського обліку. Вони розбивають його на певні складові, які можуть різнитися. На думку автора, такий підхід не є доцільним і варто сформувати єдину систему показників, які б характеризували стан бухгалтерського обліку на підприємстві чи в установі.

Автором запропонована така система показників, які необхідно перевірити під час ревізії стану бухгалтерського обліку:

1. Облікова політика підприємства.

Під час розгляду цього елемента необхідно перевірити, чи дотримані правила прийому, зберігання та знищення документів, чи не допускаються помилки при реєстрації й обробці документів, а також чи дотримані встановлені законодавством терміни і правила проведення інвентаризацій, бухгалтерські звірки, передача справ тощо. Необхідно проаналізувати взаємозв'язок обліку з управлінням виробництвом, зокрема з його інформаційним забезпеченням. З'ясовуються можливості інтеграції різних видів бухгалтерського, статистичного та оперативного (управлінського) обліку в єдиній системі господарського обліку на базі швидкодіючої електронно-обчислювальної техніки, що дуже важливо в умовах створення АСОІ (автоматизованої системи обробки інформації) різних рівнів та АРМ бухгалтера. У зв'язку з цим контроль досліджує як стан централізації обліку у межах підприємства, так і створення централізованої бухгалтерії для ряду однорідних малих підприємств, кооперативів, бюджетних організацій та інших, визначаючи при цьому доцільність різних форм централізації бухгалтерського обліку.

2. Застосування типових форм документів.

Насамперед, перевіряється застосування в обліку господарських операцій типової первинної документації, затвердженої в установленому порядку Держкомстатом України, а також міністерствами і відомствами, правильність оформлення цієї документації і своєчасність її подання до бухгалтерії підприємства, додержання методичних вказівок Міністерства фінансів України, Держкомстату України та інших органів з відображення господарських операцій і процесів на рахунках бухгалтерського обліку і звітності.

3. Графік документообігу підприємства.

Практика показує, що нерідко на підприємствах порушуються графіки документообігу. Це призводить до того, що не завжди своєчасно перевіряються дані складського обліку товарів і матеріалів з бухгалтерським обліком, а виявлені розбіжності усуваються із запізненням, тобто облік не сприяє збереженню цінностей та раціональному їх використанню.

4. Оцінка кваліфікації персоналу.

Важливим завданням ревізії є встановлення того, як працівники обліку виконують покладені на них обов'язки щодо забезпечення контролю за достовірністю поданих документів і своєчасністю їх обробки, а також встановлення обґрунтованості і повноти розподілу функціональних обов'язків між працівниками бухгалтерії, контроль за дотриманням ними положень посадових інструкцій.

5. Форма та методи ведення бухгалтерського обліку.

Велике значення мають вибір і застосування форм бухгалтерського обліку. Тому ревізор повинен зробити свої висновки щодо форми бухгалтерського обліку, яка застосовується на підприємстві. Перевіряється, як на підприємстві дотримується єдиний план рахунків бухгалтерського обліку. Неправильна кореспонденція рахунків призводить до заплутування обліку, викривлення результатів господарської діяльності. Ревізор також перевіряє, як на підприємстві впроваджуються прогресивні методи і форми обліку, наукова організація обліку, використання ЕОМ.

6. Стан синтетичного обліку та його зв'язок з аналітичним.

Особливу увагу слід приділяти перевірці взаємозв'язку показників господарської діяльності в різних видах обліку. Важливо, щоб показники різних видів обліку доповнювали один одного і взаємно контролювались. Перевіряється також стан синтетичного обліку і його зв'язок з даними аналітичного обліку. Показники розрахункових статей балансу повинні обов'язково мати розгорнуте сальдо за активом і пасивом та повністю відповідати даним оборотних відомостей, журналів-ордерів. Необхідно провести аналіз забезпечення повноти і точності первинних документів та якості первинної інформації.

7. Забезпечення обліком збереження та цільового використання коштів.

Найважливішим завданням контролю стану бухгалтерського обліку є перевірка, наскільки облік забезпечує збереження цінностей і контроль за їх витрачанням та як головний бухгалтер здійснює покладені на нього функції контролю за збереженням і законністю витрачання грошових коштів та матеріальних цінностей. Стан бухгалтерського обліку потрібно перевіряти на всіх етапах ревізії, тобто при перевірці кожного без винятку питання ревізії накопичувати та узагальнювати виявлені недоліки для ґрунтовного висвітлення їх у акті ревізії.

Таким чином, у результаті дослідження обґрунтовано такі об'єкти ревізії, як стан бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що позитивно відобразиться в практичній діяльності суб'єктів ревізії та створить підґрунтя для подальшого вдосконалення системи фінансового контролю в цілому.

Наук. керівн. Синюгіна Н. В.

Література: 1. Дікань Л. В. Контроль і ревізія / Л. В. Дікань, Н. Ф. Чечетова, Н. В. Синюгіна. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 304 с. 2. Контроль і ревізія / Ф. Ф. Бутинець, Н. Г. Виговська, Н. М. М альяга, та ін. ; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП "Рута", 2002. – 544 с. 3. Мурашко В. М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності / В. М. Мурашко, Т. М. Сторожук, О. В. Мурашко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 318 с. 4. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія : підручник / Усач Б. Ф. – 7-ме вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2008. – 263 с. 5. Загальні вимоги до фінансової звітності : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/info/instrbuh/psbu1/>.